

överensstämmande storlek. Vid upphuggningen av detta fönster påträffades antagligen runstenen och sönderslogs, varefter bitarna inlades i muren eller på annat sätt undanskaffades.» År 1943 rappades hela kyrkan, varvid den gamla rappningen knackades bort. Ingen runsten kom dock till synes.

Runstenen har enligt träsnittet i *Bautil* haft en total höjd av ca 2 m och bredd av ca 95 cm. Samma bild är vår enda autentiska källa för runinskriften.

Inskrift (enligt B 1036):

purþr risþi : stin : þansi : aftir · kirmun : faþur sin - ...

1 5 10 15 20 25 30 35

Þorðr reisti stein þenna eptir Geirmund, faður sinn ...

Tord reste denna sten efter Germund, sin ... fader.

Angående *Þorðr* se ovan s. 91. — 25–30 **kirmun** är ack. av *Geirmundr*, som också förekommer på Sm 143. Spridda exempel förekomma i olika landskap t.ex. U 29, 392, 659, 685, Sö 67, Vg 8, 115, Ög 99, 188, 193; i skrivna fsv. urkunder är det vanligt liksom i fda. Talrika belägg finnas på västnordiskt område. På Island bäres det av flera landnamsmän men är senare sparsammare företrätt. I Norge är det »icke mycket synligt förrän efter 1300» (Lind). Det stamslutande *-d* i *-mundr* saknas liksom i **arinmun**, nom., Sm 110. — Runan 39, av vilken endast en del av en hst markerats av tecknaren, har förmodligen inlett en attributiv bestämning till **faþur**, t.ex. **kuþan**.

130. Eksjö kyrka.

Pl. 88.

Litteratur: A. Friberg: Protokoll över undersökning den ²⁰/₈ 1887, den ²²/₈ 1888 och den ²²/₆ 1906 (NSmArk, avskr. i ATA), brev till L. F. Löffler den ²/₉ 1887; Löffler: Brev till Friberg den ¹¹/₉ 1887 (NSmArk); F. A. Svalander i A. Sjöstrand: Eksjö stad (1938) s. 20; G. Olson: Skrivelse till Riksantikvarien den ⁷/₁₀ 1940 (ATA); S. B. F. Jansson: Undersökningsrapport den ¹⁶/₇ 1943 (ATA).

Äldre avbildningar: Friberg: teckning 1887 (NSmArk och ATA), foto 1906 (NSmArk); O. v. Friesen: foto (NSmArk); Svalander: foto i aa s. 17; Jansson: foto 1940 och 1943 (ATA); G. Olson: foto 1943 (ATA); E. Lönnberg: fotos 1943 (ATA).

Stenen, som nu står utmed kyrkans södra vägg, anträffades vid rivningen av Eksjö gamla kyrka 1887. Angående de närmare omständigheterna därvid meddelar Friberg (NSmArk): »Runstenen anträffades vid kyrkans rifning, i två hälfter på skilda håll. Öfre delen låg med den ristade sidan neråt såsom hörnsten i grunden vid kyrkans sydvästra hörn. Nedre delen på samma sätt i sydöstra hörnet. Den är af tämligen ljus granit. Öfre delens tjocklek nära 0,5 meter. Vid stenens nerläggning i grunden i forna tider tyckes nedre styckets öfre kant, som för att passa in mot öfre styckets nedre kant bör ha på midten höjt sig uppåt, blifvit tillrätad genom bemålde brytnings borthuggande. Vid min ankomst till stället den 29 augusti 1887 med anledning af en tidningsnotis om stenens anträffande, var nedre halfvan af stenen åter nerlagd i grunden och färdig att åter inbäddas i muren. Enligt uppgift af byggmästaren Pettersson (den samme som ombygde Högsby kyrka i Kalmar stift) hade kontrollanten för kyrkobygget och tidningsmän sagt, att det var en gammal grafsten, som saklöst kunde inläggas i nya muren. Några af byggnadsstyrelsen (öfverstelöjtnant Dahl och kyrkoherde Stark) påstodo dock att byggmästaren blifvit tillsagd att tillvarataga stenen. Efter löfte af dessa herrar kommer stenen att insättas i nya kyrkans vägg ini kyrkan jämte flera grafhällar.»

Efter ett besök i kyrkan 1906 skriver Friberg (NSmArk): »Eksjöstenen sitter nu inmurad i kyrkans innervägg, södra tvärskeppets östra vägg, tyvärr under trappan till läktaren och i ett kontor.» Genom Riksantikvarieämbetets försorg uttogos de båda styckena ur väggen och sammanfogades, varefter stenen 1943 uppställdes utanför kyrkans södra vägg med ristningen mot S.

Höjd 207 cm, största bredd 130 cm; de högsta runorna äro 20 cm höga. Runslingans ornamentala avslutning har skadats, men man ser resterna av ett djurhuvud med ett ganska litet, mandelformigt öga.

Inskrift:

: **iarbr** : **let** : **resa** . . . - **fti** : **siba** : **broþur** : **sin** : **auk** : **br -** : **kiara** : **h - - - r - - - - -**

1 5 10 15 20 25 30 35 40 45

sibi : . . . **r** . . .

50

*Iarpr lét reisa ... (e)pti(r) *Sibba, bróður sinn, ok br(ú) gera ... *Sibbi ...*

Järp lät resa ... efter Sibbe, sin broder, och göra bro ... Sibbe ...

Till läsningen: Inskriften har granskats av S. B. F. Jansson. De flesta runorna äro djupa och tydliga. Vid högra sidans mitt och i inskriftens slut ha en del runor helt eller delvis förstörts.

Ur Janssons granskningsprotokoll citeras: »Inskriften börjar och slutar med skiljetecken. Detta består av två punkter (:). 7 **e** och 10 **e** äro säkert stungna. 12 **a** har förlorat nedre delen av huvudstaven och bistaven t.h. om huvudstaven genom det brott, som här går igenom stenen. Efter 12 **a** har, genom detta brott och genom en i samband med brottet uppkommen flagring, ett 42 cm långt stycke av ristningen gått förlorat. Då man torde böra räkna med att ristaren också här använt skiljetecken, ger det avslagna stycket plats för fyra runor. Med all sannolikhet har på det förlorade partiet stått : **sten** : ... Av runan 13 återstår endast ett 2 cm långt stycke vid övre ramlinjen; möjligen återstår ett kort stycke av bistavens nedersta del. Runorna 36–41 **kiara** : **h** äro alla skadade upptill. Efter 41 **h** synes större delen av en huvudstav utan säkra spår av bistav. Avståndet mellan runan 42 och 45 **r** är 24 cm; här har funnits plats till två runor, av vilka svaga spår synas i flagringens botten. Efter 45 **r** synes nedtill vid ramlinjen spår av en huvudstav och därefter bistaven i ett **k**. (Att det bör vara en bistav och ej en del av ramlinjen framgår av en jämförelse med motsvarande parti av högra slingan.) Inskriften har sedan fortsatt innanför vänstra ramlinjen. Där synas spår av 3 runor (47–49). 50 **s** har förlorat nedersta delen i brottet. Av sk efter 53 **i** återstår endast den övre punkten.»

Utanför den övriga ristningen snett ned till höger om runan 44 synes ett **r** (nr 54). Jansson anser detta tecken höra till inskriften; Friberg och v. Friesen ha ej hållit det för hugget, men det framträder mycket tydligt på deras fotografier okritat.

1–5 **iarbr**, *Iarpr* synes vara det enda belägget för detta namn i fsv. (Det svagt böjda **iarbi** förekommer i U 373.) Lundgren o. Brate antager *Iarp* vara första led i ett par ortnamn. På västnordiskt område förekomma några exempel. Det är samma ord som adjektivet *iarpr* 'brun', varav fågelnamnet 'järpe' är bildat. Det rsv. *Sibbi*, som föreligger i 50–53 **sibi** och 17–20 **siba**, förekommer även i Sm 22 och 78. Se s. 80.

Den bro inskriften talar om har betjänat trafiken över ån, som flyter strax Ö om kyrkan.

Eksjö. Vattenledningsparken.

Se Sm 137.